

7/49743

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610-536100
Konu : 7/49743 Esas Sayılı Soru Önergesi

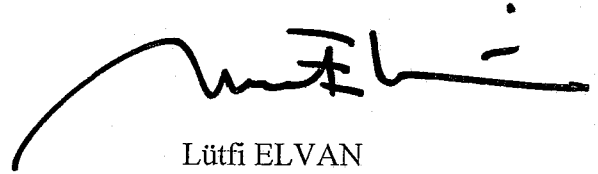
22/09/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi 02/09/2021 tarihli ve 43452547-120.07-E. 0866565 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Zonguldak Milletvekili Sayın Ünal DEMİRTAŞ'a ait 7/49743 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin olarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığından alınan bilgiler ekte yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Hazine ve Maliye Bakanı

Ek: 7/49743 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

**Zonguldak Milletvekili Sayın Ünal DEMİRTAŞ'a ait 7/49743 Esas Sayılı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Olarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığından Temin Edilen
Bilgilerin Yer Aldığı Cevap Metni**

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununda yer alan “Üretilen istatistiklerin, güvenilirlik, tutarlılık, tarafsızlık, istatistikî gizlilik, güncellik ve şeffaflık ilkelerine göre hazırlanıp uygulanacağı, açıklanan istatistiklerin de kalitesinin ve ilkelere uygunluğunun değerlendirilebilmesi için gerekli tüm bilgiler ve resmî istatistik üretiminde kullanılan yöntemlerin kamuoyuna açıklanacağı” hükümleri doğrultusunda faaliyet göstermektedir.

TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksini Avrupa Birliği ve dünya genelinde geçerli olan, uluslararası kurumlar tarafından tavsiye edilen yöntem, tanım ve kavramları kullanarak hesaplamaktadır. TÜFE hesaplamalarında kullanılan söz konusu kavram ve yöntemler, yerli ve yabancı kurum ve kuruluşların değerlendirmelerine açık olduğu gibi, endeks sepeti, ağırlıkları ve ülke düzeyindeki ortalama fiyatlar en ayrıntılı düzeyde TÜİK internet sayfasından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Ayrıca, Avrupa Birliği tarafından her yıl düzenli olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda tüketici fiyat endeksinin uluslararası normlara uygunluğu kabul edilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'na bağlı olarak çalışan bölge müdürlüklerinde, Bölge Müdürlerinin yer değişiklikleri ve görevlendirmeleri ilgili mevzuat, liyakat ve kurumsal performans göstergeleri dikkate alınarak yapılmaktadır.

TÜFE, hanehalklarının tüketim harcamalarına konu olan mal ve hizmetlere ait fiyatların genel düzeyindeki değişimin göstergesidir. TÜFE kapsamındaki fiyatlar tüm vergiler ile ulaştırma ve ticaret marjları dahil fiyatlardır. Yİ-ÜFE ise üreticiler tarafından satışı yapılan ürünlerin genel fiyat düzeylerindeki değişimin göstergesidir. Yİ-ÜFE kapsamındaki fiyatlarda vergiler hariçtir. YİÜFE’de kapsanan sektörlerin büyük bir kısmı hanehalklarının nihai tüketim harcamaları kapsamında yer almamaktadır. Yİ-ÜFE’nin önemli bir bölümü sanayi sektörüne ara malı (ana metaller, kok ve rafine petrol ürünleri vb.) temin eden alt sektörlerden oluşmaktadır. Petrol ve enerji fiyatları ile döviz kurunda meydana gelen değişimler Yİ-ÜFE’yi doğrudan ve TÜFE’yi ise dolaylı olarak etkilemektedir.

Bir takvim yılı boyunca TÜFE hesaplamalarında esas alınacak tüm hususlar önceki yılın Aralık ayında belirlenmekte ve ilan edilmektedir. Bu kapsamda Aralık ayında TÜFE mal ve hizmet sepeti, hanelerin tüketim tercih ve alışkanlıkları çerçevesinde güncellenmekte ve yıl boyunca takip edilecek işyerleri ise sektör bazında en yüksek ciroya sahip işyerlerinden belirlenmektedir. İzleyen yıl boyunca her ay, belirlenen bu işyerlerinden sepette yer alan mal ve hizmet fiyatları aylık olarak derlenmektedir. Yıl boyunca TÜFE hesaplamalarında geçerli olacak bütün bu hususlar kamuoyuna ayrıntılı bir şekilde duyurulmaktadır.

TÜFE hesaplamalarının tamamen otomatize edilmiş olan veri giriş ve analiz süreçleri sepette yer alan tüm mal ve hizmetlere dair fiyatların belirlenen sıklıkla derlenerek sisteme girilmesini temin ve kontrol etmektedir. Herhangi bir sebeple, mal ve hizmet sepetinde yer alan bir ürünün TÜFE hesaplamalarına dahil edilmemesi (enflasyon hesabına alınmaması) gibi bir durum söz konusu olamaz. 2021 yılı itibarıyla 81 ilin tamamı ve 225 ilçe kapsamında, 27.980 işyeri ve 4.274 konuttan (kira) 415. madde, 901 madde çeşidi için her ay yaklaşık 550.632 fiyat derlenmektedir.

4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Türkiye İstatistik Kurumuna ilişkin “Bilimsel ve Teknik Özerklik” başlıklı 599. maddesinde, Kurum çalışanları ile diğer uygulayıcı birimlere veri kaynakları, istatistikî yöntem ve süreçlerinin seçimi, dağıtımın içerik, şekil ve zamanı ve istatistikî gizliliğin uygulanması başta olmak üzere, hiçbir konuda talimat verilemeyeceği belirtilmiştir. Böylelikle Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye İstatistik Kurumunun faaliyetlerindeki bağımsızlık ve tarafsızlığı güvence altına alınmıştır. Nitekim, 76 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 30/06/2021 tarihinde yapılan değişiklik sonucunda TÜİK, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğini haiz ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ile ilişkili bir kurum haline dönüştürülerek bilimsel, teknik ve mali özerkliği daha güçlendirilmiştir.

TÜİK üretmekte olduğu tüm istatistikleri uluslararası norm ve standartlar çerçevesinde ve Avrupa İstatistik Sisteminde kalitenin ve güvenin tesis edilmesinde en temel referanslardan biri olan Avrupa İstatistikleri Uygulama Esaslarına uygun olarak üretmekte ve yayınlamaktadır.

Böylece uluslararası karşılaştırılabilir veri üretimi sağlanmaktadır. Söz konusu kavram ve yöntemler ile uygulama sonuçları, yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlardaki uzmanların değerlendirmelerine açık olduğu gibi, en ayrıntılı düzeyde de kamuoyu ile paylaşılmaktadır.